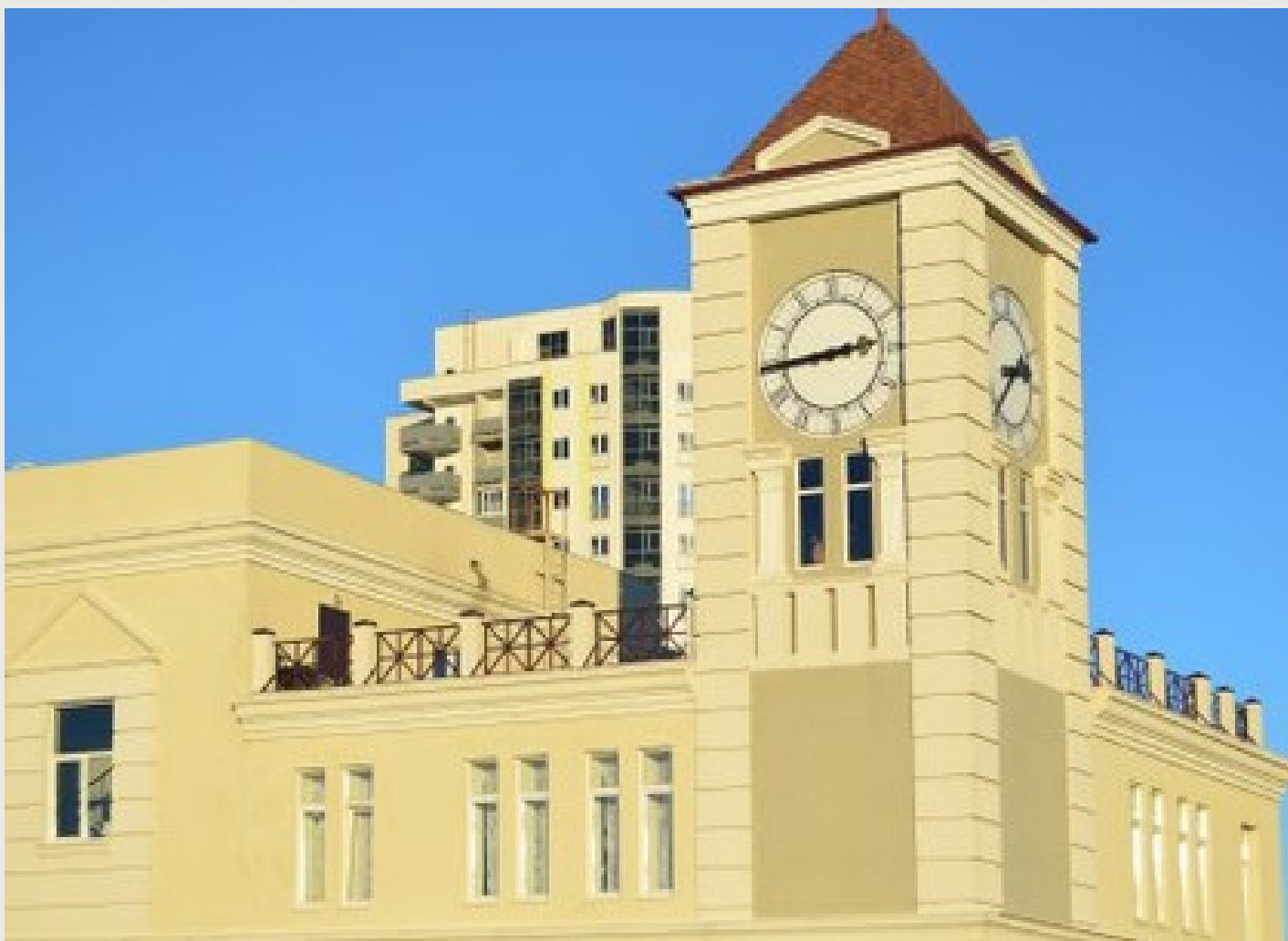

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
(ХНЕУ ім. С. Кузнеця)

МАТЕРІАЛИ І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Право та економіка України»

11-12 грудня 2024 року

	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ НОРМИ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛОЖЕННЯМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТРАНОГО ПРАВА	
45	ОСАДЧИЙ Максим МОРСЬКІ ПОРТИ ЯК ЦЕНТРИ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА СТАБІЛЬНОСТІ	191
46	ОСТАПЕНКО Олена РОЛЬ ВЕНЕЦІАНСЬКОЇ КОМІСІЇ ЯК СУБ'ЄКТА ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОТВОРЕННЯ	196
47	ОСТАПКО Ксенія КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	200
48	П'ЯНОВ Сергій РОЛЬ ІДЕНТИФІКАЦІЇ КІНЦЕВИХ БЕНЕФІЦІАРНИХ ВЛАСНИКІВ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ	203
49	ПАВЛЕНКО Тетяна ПОРТРЕТ ЖЕРТВИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: ДЕЯКІ АСПЕКТИ	207
50	ПОЛТАВЕЦЬ Михайло ЮРИДИЧНІ ФІКЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ: РАДЯНСЬКА СПАДЩИНА ТА СУЧАСНІСТЬ	210
51	ПОНОМАРЕНКО Оксана ВИЗНАННЯ СІМЕЙНИХ ДОГОВОРІВ НЕДІЙСНИМИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	213
52	САВЧЕНКО Олена ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПОНОВЛЕННЯ ПРОПУЩЕНОГО СТРОКУ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ	218
53	СЕРДЮК Софія ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 270 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	223
54	СОЙКА Марія ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПРАВ НЕНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ	227
55	СТАХОВСЬКИЙ Тарас ОСОБА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШНИКА ТА ЖЕРТВИ ВТЯГНЕННЯ У ПРОТИПРАВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ: ОСНОВНІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ	232
56	СТОРОЖЕНКО Діана МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ У ВИПАДКАХ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	235
57	SUSHCH Olena RELEVANT ISSUES OF DETERMINING THE SOURCES OF PRIVATE INTERNATIONAL LAW OF UKRAINE	239
58	ТЕРЕЩУК Микола ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ПРИКЛАД	246

УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ В ЄС

59	ТРИГУБЕНКО Анна	250
	РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ДОТРИМАННІ ПРАВ ЛЮДИНИ	
60	УДОВІЧЕНКО Каріна	254
	ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ ТА ОКРЕМИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ	
61	ФУРСА Вікторія	258
	АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДОВГОТРИВАЛОЇ ВІЙНИ	
62	ХОМУТЕЦЬКИЙ Даниїл	261
	“RATIO DECIDENTI” ПОСТАНОВИ ВЕРХОВНОГО СУДУ: ЧИ НЕОБХІДНІ ЗМІНИ?	
63	ШАМСУТДІНОВ Олександр	264
	ПОШИРЕННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ТА МАСОВИХ НЕІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ЯК КОНСТРУКТИВНА ОЗНАКА СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ (СТ. 325 КК УКРАЇНИ)	
64	ШЕВЦОВА Яна	271
	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ: ВІДКРИТІСТЬ, ДОСТУПНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ	
65	ШИНКАРЬОВ Юрій	274
	ОКРЕМІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСАД ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКРАННЯ	
66	ШРАМКО Сабріс	277
	ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИЙ ТРАВМАТИЗМ І СМЕРТНІСТЬ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
	ЩЕКУН Олексій	280
	ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА: САМОВИЗНАЧЕННЯ КОРИННИХ НАРОДІВ ЧЕРЕЗ АВТОНОМІЮ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ДЕРЖАВИ	
67		
68	ЩЕРБИНІНА Єлизавета	284
	ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ	
69	ЮСУПОВА Ельміра	288
	РОЛЬ І ЗМІСТ ОБТЯЖУЮЧИХ І ПОМ'ЯКШУЮЧИХ ОБСТАВИН У ВІТЧИЗНЯНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ	

ТЕРЕЩУК Микола

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри конституційного права
та теоретико-правових дисциплін,
Білоцерківський національний аграрний університет

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ПРИКЛАД УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ В ЄС

Європейський Союз є взірцем ефективного поєднання ринкових принципів та соціальної відповідальності. У межах інтеграції України до ЄС вивчення європейських підходів до регулювання економіки стає особливо актуальним. Це стосується антимонопольної політики, підтримки малого бізнесу, екологічних ініціатив, розвитку цифрової економіки та захисту прав працівників. Ці аспекти є основою не лише для економічного зростання, а й для побудови стійкої соціальної та економічної моделі.

Антимонопольна політика Європейського Союзу є однією з основних складових його економічного регулювання. Вона спрямована на забезпечення справедливої конкуренції, захист прав споживачів та створення умов для інноваційного розвитку. Основою цієї політики є статті 101–109 Договору про функціонування Європейського Союзу (TFEU), які визначають правила конкуренції та зобов'язання держав-членів дотримуватися цих стандартів [1].

Антимонопольна політика ЄС розвивалася як реакція на історичний досвід монополій і зловживань домінуючим становищем у Європі, які у минулому завдавали шкоди економічному розвитку. Вона спрямована на запобігання картельним змовам, зловживанням домінуючим становищем і контролює злиття, які можуть призвести до монополізації ринків. Важливу роль відіграє також регулювання державної допомоги, щоб уникнути спотворення конкуренції через нерівні умови на ринку.

Одним із ключових аспектів антимонопольної політики ЄС є боротьба з картельними змовами. Європейська комісія має право розслідувати та карати учасників картелів, накладаючи значні штрафи. Наприклад, у 2019 році було винесено рішення проти кількох провідних європейських виробників автомобілів за змову щодо уповільнення впровадження технологій очищення викидів. Штрафи в таких справах можуть досягати десятків мільйонів євро, що робить їх серйозним

інструментом стримування.

Зловживання домінуючим становищем також є сферою, де ЄС демонструє активність. Наприклад, компанії, які використовують своє домінування на ринку для виключення конкурентів або встановлення дискримінаційних умов для споживачів, підпадають під суворе регулювання. Одним із найвідоміших прикладів є справа проти Google, якій було пред'явлено звинувачення у використанні домінування на ринку пошукових систем для просування власних товарів. У 2017 році Європейська комісія наклала на компанію штраф у розмірі 2,42 млрд євро [2].

Окремо слід зазначити контроль над злиттями. Європейська комісія аналізує великі корпоративні злиття, щоб уникнути надмірної концентрації ринку. Наприклад, у 2020 році було заблоковано злиття компаній Siemens і Alstom, оскільки це могло створити монополію в європейській залізничній галузі [3].

Регулювання державної допомоги є ще одним ключовим елементом антимонопольної політики ЄС. Державна підтримка підприємств, що надається без дотримання правил ЄС, може спотворювати конкуренцію, тому всі такі випадки ретельно аналізуються. Наприклад, у 2014 році Європейська комісія визнала незаконною допомогу, надану ірландською владою компанії Apple, і зобов'язала її повернути 13 млрд євро податкових пільг [4].

Антимонопольна політика ЄС базується на принципах прозорості, рівних можливостей і жорсткого дотримання норм. Вона сприяє створенню єдиного ринку, де всі компанії мають рівні шанси на успіх. За словами Віша Р. та Бейлі Д, європейська антимонопольна система є прикладом для багатьох країн світу, зокрема й України, яка прагне гармонізувати своє законодавство з нормами ЄС [5].

Україна вже розпочала реформу свого антимонопольного законодавства, орієнтуючись на європейський досвід. Важливими кроками є посилення повноважень Антимонопольного комітету України, впровадження механізмів прозорості та вдосконалення процедур розслідування порушень конкуренції. Однак для досягнення повної відповідності стандартам ЄС необхідно забезпечити незалежність антимонопольних органів, посилити контроль за зловживаннями та запровадити ефективні механізми співпраці з європейськими інституціями.

Таким чином, антимонопольна політика ЄС є важливим інструментом захисту конкуренції, підтримки споживачів і стимулювання економічного зростання. Україна, яка прагне інтегруватися в європейське економічне

співтовариство, має активно переймати цей досвід, адаптуючи його до своїх національних умов.

Цифрова економіка є ключовим пріоритетом Європейського Союзу, який прагне стати глобальним лідером у використанні цифрових технологій для стимулювання економічного зростання, інновацій та конкурентоспроможності. Стратегія ЄС у цій сфері базується на концепції Єдиного цифрового ринку (Digital Single Market), яка має на меті створення сприятливого середовища для цифрової трансформації економіки шляхом усунення бар'єрів для електронної комерції, захисту персональних даних і стимулювання технологічного розвитку [6].

Цифровізація економіки ЄС розпочалася з прийняття плану дій «Єдиний цифровий ринок» у 2015 році. Цей план визначив три основні напрями: полегшення доступу до цифрових товарів і послуг для споживачів і бізнесу, створення умов для розвитку цифрових мереж і послуг, а також максимізація потенціалу цифровізації для суспільства й економіки. Одним із найуспішніших кроків у цьому напрямі стало скасування плати за роумінг між країнами ЄС у 2017 році, що значно спростило використання цифрових послуг на всій території Союзу [7].

Регулювання цифрової економіки в ЄС передбачає жорстке дотримання стандартів захисту персональних даних. Регламент GDPR (General Data Protection Regulation), прийнятий у 2018 році, став глобальним зразком для захисту приватності та контролю за обробкою персональних даних. Згідно з цим регламентом, компанії, які обробляють дані громадян ЄС, повинні дотримуватись високих стандартів безпеки, навіть якщо вони працюють за межами Союзу. Це стимулювало багато міжнародних компаній до перегляду своїх політик управління даними.

Ключовою частиною цифрової економіки ЄС є підтримка інновацій. ЄС активно інвестує у науково-дослідницькі програми, такі як Horizon Europe, що спрямовані на розвиток штучного інтелекту, блокчейн-технологій і високопродуктивних обчислень. Також діє ініціатива Digital Innovation Hubs, яка сприяє інтеграції цифрових технологій у малий і середній бізнес, допомагаючи їм адаптуватися до змін у глобальній економіці.

Особливу увагу ЄС приділяє кібербезпеці. Створення Агентства Європейського Союзу з кібербезпеки (ENISA) дозволило посилити координацію між країнами-членами в питаннях захисту інформаційних систем. У 2020 році було прийнято Акт про кібербезпеку (Cybersecurity Act), який встановлює високі

стандарти для сертифікації продуктів і послуг у цифровій сфері [8].

Україна, яка прагне до інтеграції в європейський цифровий ринок, уже досягла певних успіхів у цифровізації економіки. Запровадження платформи «Дія» дозволило спростити доступ громадян до адміністративних послуг, а також стимулювало розвиток електронного урядування. Однак для повноцінної інтеграції в цифрову економіку ЄС необхідно впровадити стандарти GDPR, посилити кібербезпеку та сприяти розвитку цифрових інновацій [9].

Таким чином, досвід ЄС у розвитку цифрової економіки демонструє, як інвестиції в технології, прозорі регуляторні механізми та увага до прав громадян можуть сприяти створенню конкурентоспроможної економіки. Україна, адаптуючи ці підходи, може значно підвищити рівень інтеграції у світову цифрову спільноту та зміцнити свою позицію на міжнародному ринку.

Отже, європейський досвід регулювання економіки є неоціненним прикладом для України на її шляху до інтеграції в ЄС. Гармонізація законодавства, модернізація інституцій та запровадження європейських стандартів сприятимуть зміцненню української економіки, її конкурентоспроможності та стійкості до викликів глобалізації.

Адаптація до європейських підходів вимагає злагодженої роботи всіх державних інституцій, залучення громадянського суспільства та бізнесу. Такий шлях, хоча і складний, є стратегічно правильним, адже він відкриває перед Україною нові перспективи для розвитку і повноправного членства в європейській спільноті.

Список використаних джерел:

1. European Commission. Antitrust: Commission fines Google €2.42 billion for abusing dominance as search engine by giving illegal advantage to own comparison shopping service [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu> – Назва з екрана.
2. OECD. Siemens-Alstom merger blocked to protect competition [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org> – Назва з екрана.
3. European Commission. State aid: Commission decides selective tax advantages for Apple in Ireland are illegal under EU state aid rules [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu> – Назва з екрана.
4. European Commission. A Digital Single Market Strategy for Europe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu> – Назва з екрана.

5. Whish, R., Bailey, D. Competition Law. Oxford: Oxford University Press, 2018. 982 с.
6. European Parliament. Regulation (EU) 2016/679 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data (GDPR) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu> – Назва з екрана.
7. Horizon Europe. The EU Research and Innovation programme 2021-2027 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu> – Назва з екрана.
8. ENISA. Cybersecurity Act [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.enisa.europa.eu> – Назва з екрана.
9. Звіт Міністерства цифрової трансформації України. Розвиток цифрових послуг та інтеграція України в європейський цифровий ринок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://thedigital.gov.ua> – Назва з екрана.

ТРИГУБЕНКО Анна

Навчально-науковий інститут економіки і права, спеціальність 242

«Туризм», група 6.02.242.010Н.22.1

Харківського національного університету імені Семена Кузнеця

Науковий керівник: **ОСТАПЕНКО Олена**,

к.ю.н., доцент кафедри правового регулювання економіки

Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ДОТРИМАННІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Права людини є невід’ємною основою демократичної держави та цивілізованого суспільства. Від дотримання цих прав залежить не лише благополуччя громадян, а й стабільність та розвиток держави загалом. Роль держави у дотриманні прав людини полягає у створенні умов для їх реалізації, забезпеченні захисту від порушень та притягненні винних до відповідальності.

Держава виступає гарантом прав і свобод кожного громадянина, а її діяльність повинна ґрунтуватися на принципах верховенства права, справедливості та рівності [1].

Сучасні виклики, такі як глобалізація, збройні конфлікти, економічні кризи та технологічний розвиток, вимагають від держави гнучкого та відповідального підходу до виконання своїх обов’язків. Міжнародні документи, зокрема, Загальна